

Analiza preliminară a Impactului de Reglementare
a proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13
decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

**Formularul tipizat al actului de analiză
a impactului de reglementare**

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Proiectul Hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare
Data:	
Autoritatea administrației publice autor:	Ministerul Mediului
Subdiviziunea:	Direcția Managementul Apelor
Persoana responsabilă și informația de contact:	Sîrbu Ana 022 204 538 sirbu.ana@mediu.gov.md

Componentele analizei impactului de reglementare

1. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare

Criteriaul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	2
Gradul de inovație al intervenției propuse	2
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	6

Argumentare/descifrarea succintă a punctajului atribuit:

- Nivelul de interes public mediu se demonstrează prin petițiile adresate ministerului, precum și autorității de reglementare a serviciului (ANRE) cu referire la prevederile respectivei legi. Precum și cele trei proiecte de legi, cu titlu de inițiativă legislativă, înaintate de către un grup de deputați ai Parlamentului Republicii Moldova.
- Intervenția vine cu unele inovații parțiale, care prevede actualizarea și completare noțiunilor și prevederilor legii întru eficientizarea furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în perspectiva regionalizării serviciului respectiv. Posibilitatea delegării gestiunii serviciului există în legislația actuală iar proiectul de modificare a legii vine doar să clarifice anumite aspecte particulare pentru sectorului de apă și canalizare. De asemenea stabilirea unei redevențe există în legislația actuală privind concesiunea iar proiectul de modificare a legii vine doar să clarifice anumite aspecte particulare și să asigure o abordare unitară la nivelul sectorului de apă și apă uzată. Introducerea de două tarife noi (tariful

pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate) vine să clarifice anumite cazuri particulare determinate de procesul de regionalizare (spre exemplu cazul viitorului apeduct regional Chisinau-Strașeni-Călărași care este în proces de începere a negocierii contractului de finanțare) iar introducerea acestor două tarife va avea un impact major privind reducerea costurilor potențiale cu serviciile de apă și de canalizare atât pentru populație cât și pentru restul consumatorilor. Introducerea cotei de dezvoltare este un element nou care însă va avea un impact moderat asupra consumatorilor deoarece aplicarea lui nu este obligatorie ci va fi decisă de autoritățile locale iar nivelul acesteia va fi stabilit în principal ca urmare a criteriilor de suportabilitate (capacitatea de plată) ale consumatorilor. Introducerea fondului de dezvoltare este un element relativ nou care vine doar să clarifice o serie de aspecte care există în legislația actuală (operatorii au posibilitatea și în prezent de a crea mijloace pentru activități investiționale). Introducerea acestui fond derivă din necesitatea de a avea un cadru unitar la nivelul sectorului pentru a crește capacitatea de co-finanțare a investițiilor în infrastructură și a asigura o dezvoltare durabilă (existența unui astfel de mecanism a fost cerută și de diferiți finanțatori sau donori internaționali care finanțează investiții în infrastructură de apă și canalizare).

Introducerea de două tarife noi (tariful pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate) va avea un impact major privind reducerea costurilor potențiale cu serviciile de apă și de canalizare atât pentru populație cât și pentru restul consumatorilor. Introducerea cotei de dezvoltare va avea un impact moderat asupra consumatorilor deoarece aplicarea lui nu este obligatorie iar nivelul acesteia va fi stabilit în principal ca urmare a criteriilor de suportabilitate (capacitatea de plată) ale consumatorilor. Pe de altă parte, introducerea cotei de dezvoltare va genera resurse de finanțare suplimentare disponibile la nivelul operatorilor de apă și canalizare pentru a face investiții în infrastructură având ca scop creșterea calității și ariei de acoperire a serviciului furnizat. Cu toate că, luate individual, fiecare propunere de modificare nu are un impact major asupra sectorului de apă și apă uzată, cumulul de măsuri determină un grad de inovație relativ ridicat.

În prezent există în Republica Moldova aproximativ 404 operatori de apă din care 93 furnizează și servicii de canalizare (constituiți în diferite forme de organizare)¹ dintr-un număr total de 1680 de localități) dintre care doar 38 de operatori activează în baza de licență². Prevederile hotărârii vor afecta în primă etapă operatorii din orașe (66 de orașe) urmând ca în timp aceste prevederi să se aplice și la operatorii din zonele rurale pe măsura ce procesul de licențiere se va extinde.

2. Definierea problemei

De la intrarea în vigoare a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, 14 septembrie 2014, în adresa Ministerului Mediului, precum și a celorlalte instituții de resort au parvenit numeroase petiții cu referire la aplicarea inadecvată a prevederilor respectivei legi.

Menționăm că, de către un grup de deputați ai Parlamentului Republicii Moldova, au fost înaintate patru proiecte de legi, cu titlu de inițiativă legislativă, respectiv, nr. 6 din 21 ianuarie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, nr. 12 din 21 ianuarie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (cu privire la legea în cauză), nr. 30 din 17 februarie 2015 pentru abrogarea legii și nr. 393 din 6 octombrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13.12.2013.

¹ Studiul de definire a domeniului de acoperire a Programului de dezvoltare rurală, Banca Mondială, 2016 (Raport nr: AUS15888).

² <http://anre.md/ro/content/titulari-de-licen%C5%A3%C4%83-2>

Ca rezultat, Curtea Constituțională a declarat inadmisibile sesizările (nr. 54a/2014 și nr. 57a/2014) privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Pe parcursul anului 2016 au fost înregistrate două sesizări la Curtea Constituțională (nr. 53g/2016 și nr. 76g/2016) privind excepția de necostituționalitate a prevederilor articolului 19, alin. (5) și respectiv (4). Astfel, prin Hotărârea nr. 28 din 11 octombrie 2016, Curtea a declarat neconstituțională sintagma „*operaturului coordonat cu*” din art. 19, alin.(5). Iar prin Hotărârea nr. 30 din 1 noiembrie 2016, Curtea a declarat neconstituțională sintagma „*gratuit la balanță*” din art. 19 alin. (4) din Legea nr. 303 și din art. 5 alin. (4/1) din Legea nr. 272 din 10 februarie 1999 cu privire la apă potabilă.

În scopul monitorizării implementării Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, realizării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386 din 16 iunie 2015 cu privire la aprobarea listei actelor legislative și normative care vor fi monitorizate de către organele centrale de specialitate ale administrației publice pe parcursul anului 2015 și întru respectarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1181 din 22 decembrie 2010 privind monitorizarea procesului de implementare a legislației a fost constituit Grupul de lucru prin Ordinul ministrului mediului nr. 72 din 20 iulie 2015.

În acest context, a fost inițiat procesul de modificare și completare a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în scopul îmbunătățirii cadrului juridic unitar privind înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea funcționării în localități a serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă, industrială și de canalizare a apelor uzate menajere.

Astfel, urmare consultării cu experți și specialiști în domeniul apei din cadrul instituțiilor publice de resort și ONG sectoriale, proiectul de lege elaborat prevede actualizarea și completarea cu noțiuni noi, care vor contribui la realizarea prevederilor Strategiei de alimentare cu apă și sanitație pentru 2014-2028 și altor documente de politici. Spre exemplu, cuvântul „gestionar” se substituie cu cuvântul „administrator”, cuvintele „proprietar/chiriaș”, se substituie cu cuvintele „proprietar/locatar” preluate din Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe, care prevede un capitol separat privind administrarea locuințelor și plata pentru serviciile comunale și necomunale.

În perspectiva regionalizării serviciului este necesar reglementarea juridică/legală a prevederilor caracteristice acestuia incluse în prezentul proiect de lege. Astfel s-a completat cu noțiuni precum „asociație de dezvoltare intercomunitară”, „operator regional”, „delegarea gestiunii serviciului”, „contractul de delegare a gestiunii”, „redevență”, „studiu de oportunitate”.

Autoritatea de reglementare a serviciului este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, conform art. 7 al legii în vigoare, astfel îi revin atribuțiile primordiale precum licențierea operatorilor dar și aprobarea tarifelor conform Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. În acest context, proiectul de lege vine cu completări referitor la efectuarea controalelor și exinderea activității ANRE și asupra zonelor rurale. Aceste prevederi vor coordona și vor eficientiza activitatea operatorilor în scopul furnizării/prestării unui serviciu de calitate consumatorului și va crește calitatea furnizării serviciului în zonele rurale.

Proiectul de lege aduce completări la capitolul regimul juridic al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Sistemele de alimentare cu apă și de canalizare sunt bunuri proprietate publică ale unității administrativ-teritorială, care pot fi transmise operatorilor doar în administrare, concesiune, locațiune. În cazul unui operator organizat sub formă de întreprindere municipală (situație întâlnită în 80% din cazuri în RM), situația este clară

se aplică dreptul de administrare (cu titlu gratuit). Însă, odată cu regionalizarea, în calitate de operator apare societatea pe acțiuni, pentru care nu este posibilă transmiterea în administrare, deoarece este interzis prin lege. Este necesar concesionarea acestora însă, în lipsă de prevedere expresă în lege, este greu a urma această formă de gestiune unitar la nivelul întregului sector. În acest context, s-au inclus prevederi noi menite să reglementeze regimul juridic al bunurilor aferente serviciului în cazul delegării gestiunii (concesionării).

Lipsa reglementărilor asupra dreptului de proprietate a unor categorii de bunuri (aducțiuni) a creat confuzii la implementare legii. De exemplu, magistralele prin intermediul cărora este transportată apa de la stația de captare până la rețeaua de distribuție sunt bunuri proprietate publică, dor că nu se cunoaște proprietarul. Apare întrebarea, proprietarul este unitățile administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora trece aducțiunea pe cote-părți sau este proprietatea raionului? Astfel, completarea articolului 13 cu alineatul (4¹) clarifică situația confuză.

Stabilirea redevenței este de esența contractului de delegare a gestiunii, prevăzută expres și în art.13, alin. (8), lit.j). Totuși nu este stabilit modul de calcul al acesteia precum și unde poate fi aplicată. De asemenea, nu este inclusă în tarif deoarece nu este prevăzută în lege ca componentă a tarifului. Astfel, redevența vine ca plată pentru concesionarea bunurilor aferente serviciului, stabilită în contractul de delegare negociat de către părți utilizată doar în scopul întreținerii, reparării, reabilitării, modernizării și dezvoltării bunurilor proprietate publică care au făcut obiectul concesionării. În prezent sectorul de apă și canalizare are contractate împrumuturi de co-finanțare a proiectelor de investiții de la BERD (20 milioane de Euro pentru doua proiecte), BEI (10 milioane de Euro pentru un proiect) și Banca Mondială care sunt sau urmează să fie rambursate din veniturile generate. Inexistența unei abordări unitare la nivelul sectorului și incapacitatea de a include un element clar în tarif ca și sursă pentru rambursarea împrumuturilor a determinat întâzieri în realizarea plății dobânzilor și ratelor cu impact direct pe activitatea Ministerului de Finanțe (toate sunt credite suverane). Introducerea redevenței în tarif reprezintă o măsură de dezvoltare durabilă cerută expres și de donatorii și finanțatorii internaționali pentru ca ea ar trebui să fie principala sursă de reinvestiții în viitor pentru a menține infrastructura în condiții optime de funcționare pe termen lung. Corelarea redevenței cu serviciul datoriei împrumuturilor de co-finanțare a investițiilor în infrastructură reprezintă o măsură unitară la nivel de sector de asigurare a unei surse transparente de rambursare a acestor împrumuturi. Aceasta măsură nu va avea impact asupra facturilor consumatorilor pentru ca aceste împrumuturi oricum trebuie rambursate din veniturile încasate de la utilizatori conform angajamentelor asumate, deci prevederea doar vine să clarifice și să ofere o abordare unitară modului de aplicare.

Pentru a evidenția importanța corelării redevenței cu serviciul datoriei am făcut o analiză plecând de la datele pe anul 2015 ale Întreprinderii de Apă și Canalizare din Strașeni. Aceasta a avut în anul 2015 un venit din exploatare de 7,5 milioane MDL și un profit brut de 0,11 milioane MDL. Presupunem ca întreprinderea va contracta un împrumut de 10 milioane lei pentru a extinde serviciile de apă și apă uzată la noi consumatori și pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor. Ca urmare a acestei investiții va crește numărul de clienți cu 5% și vor fi rezolvate o parte din probleme privind siguranța în exploatare. În aceste condiții calculele arată că creșterea de venituri ca urmare a noilor conectări și ca urmare a includerii amortizării în tarif asigură doar aproximativ 77% din serviciul datoriei aferent rambursării împrumutului. Pentru că împrumutul probabil va fi cu garanție de stat sau garanția autorității locale (bonitatea întreprinderii nu permite acordarea de împrumut fără garanție), diferența de serviciu al datoriei va trebui să fie asigurat din fonduri publice de la buget (local sau național) reprezentând aproximativ 265 mii MDL pe an. Pe de altă parte însă, includerea în tarif a unei redevențe egale cu serviciul datoriei va asigura posibilitatea de a genera resurse financiare suficiente prin tarif pentru a rambursa întreg împrumutul cu un impact minor asupra

tarifelor de 3,5%.

Cum s-a menționat, de la intrarea în vigoare a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (14 septembrie 2014) în adresa ministerului, precum și a celorlalte instituții de resort au parvenit numeroase petiții, în majoritatea cazurilor cu referire la prevederile articolului 29, alin.(2). Consumatorii contorizați sunt indignați de impunerea achitării suplimentare a consumului de apă nedistribuit conform indicațiilor contorului de la bransamentul blocului locativ. Prevederea în vigoare dispune repartizarea volumului înregistrat de contorul de la bransamentul blocului locativ, nedistribuit în baza indicațiilor contoarelor individuale sau a normelor de consum aplicate, se repartizează proporțional consumului înregistrat de controarele din apartamente/norme de consum aplicate. Această prevedere aduce nemulțumiri în rândul consumatorilor prin impunerea plății pentru ceea ce nu au consumat, deci consumatorii care nu declară volumul de consum nu achită diferența de volum, aceasta fiind repartizată doar celor care declară conștiincios volumul consumat.

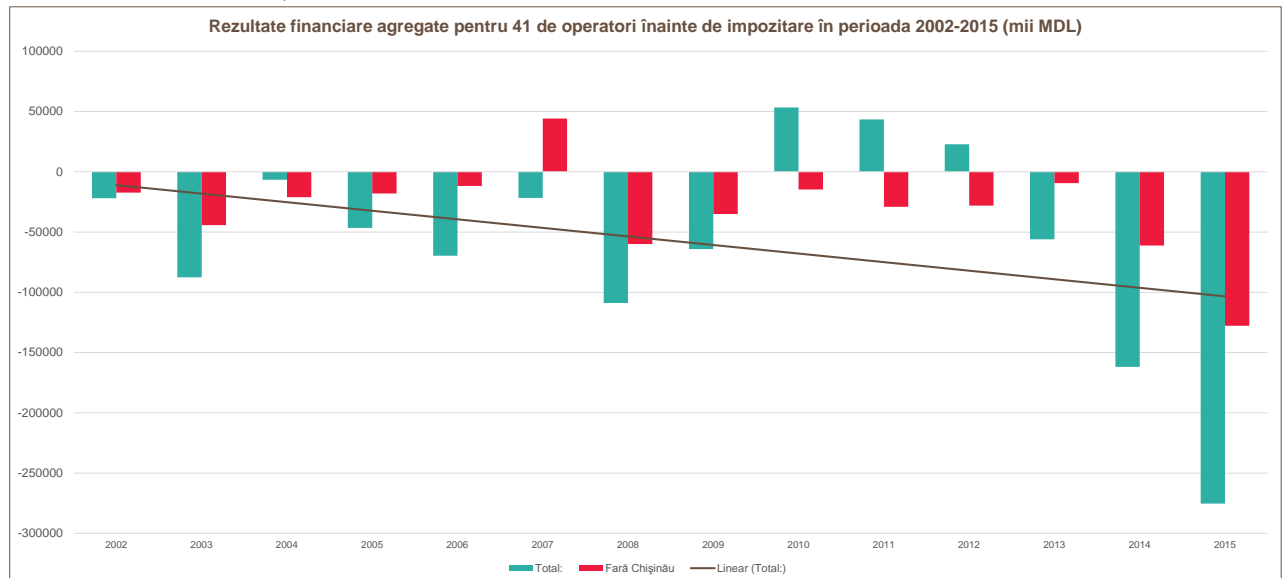
Având ca obiect de reglementare raporturile de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative, și ca rezultat a adoptării Legii nr.75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe, alin.(2), art. 29 este modificat. Astfel, se exclude modalitatea de repartizare proporțională a volumului de apă înregistrat la bransamentul blocului locativ. Mecanismul de repartizare și plată a volumului nedistribuit în blocul locativ este obiectul de reglementare a Legii nr.75 din 30 aprilie 2015, care conform alin. (4) art. 51 prevede că plata pentru serviciile comunale și necomunale utilizate în locurile de uz comun se efectuează în baza unui regulament aprobat de Guvern. Aceasta măsură nu va avea un efect direct asupra nivelului facturilor plătite de către utilizatori ci va asigura o abordare mai echitabilă privind împărțirea volumului nedistribuit în blocul locativ.

Întru asigurarea procesului de regionalizare și în alte situații privind distribuirea apei către alți operatori, sunt incluse două tarife noi, pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate, care prevăd transportarea apei dintr-un sistem în alt sistem și aplicarea tarifului în cazul preluării apelor uzate de la operatori, care prestează servicii de canalizare în alte zone de operare. De asemenea, operatorul regional, cărui i-a fost delegată gestiunea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare de către mai multe unități administrativ-teritoriale din același raion, are posibilitatea de a aplica un tarif unic pentru întreaga arie de operare, sau tarif diferențiat pentru fiecare raion aparte. Introducerea acestor două tarife noi va avea un impact major privind reducerea costurilor potențiale cu serviciile de apă și de canalizare atât pentru populație cât și pentru restul consumatorilor.

Pentru a evalua impactul acestei măsuri am analizat cazul extinderii apeductului Chișinău-Strașeni-Calărași pentru care studiul de fezabilitate este finalizat și vor începe discuțiile privind semnarea contractelor de finanțare pentru prima etapă investițională. Pentru acest proiect a fost estimat că, în cazul neintroducerii în legislație a tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei, utilizatorii din Strașeni și Călărași vor plăti o sumă anuală globală mai mare pentru servicii de apă de 4,2 milioane MDL pentru populație și 0,9 milioane MDL pentru restul consumatorilor (calculare realizate de Ministerul Mediului pe baza rezultatelor din studiul de fezabilitate) în cazul implementării doar a investițiilor din lista de priorități inclusă în Memorandumul semnat în decembrie 2016 (de Ministerul Mediului, Raionul Strașeni, Raionul Călărași, Primaria Strașeni, Primaria Călărași și Apă-Canal Chișinău) iar dacă luăm în calcul implementarea tuturor investițiilor din lista de priorități pe termen lung conform Studiului de Fezabilitate, consumatorii din Raioanele Strașeni și Călărași vor plăti o sumă anuală globală mai mare pentru servicii de apă de 51,5 milioane MDL pentru populație și 2,0 milioane MDL pentru restul consumatorilor (calculare realizate de Ministerul Mediului pe baza rezultatelor din studiul de fezabilitate).

Introducerea cotei de dezvoltare va avea un impact moderat asupra consumatorilor deoarece aplicarea lui nu este obligatorie și va fi decisă de autoritățile locale iar nivelul acesteia va fi stabilit în principal ca urmare a criteriilor de suportabilitate (capacitatea de plată) ale consumatorilor. Metodologia actuală de tarifare nu permite introducerea expresă în tarif a unor elemente care să permită dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată. În prezent în Republica Moldova gradul de conectare la servicii de apă și de canalizare este redus (spre exemplu în zona rurală gradul de acces la servicii este sub 20%³) iar neincluderea posibilității de a avea un element de dezvoltare în tarif va întârzia racordarea acestor locuitori la servicii.

Infrastructura sectorului dat și serviciile implică atât costuri recurente, cât și costuri de capital, ceea ce necesită mecanisme de finanțare. Donatorii străini vor continua să joace un rol important în finanțarea investițiilor de capital în acest sector. În ultimii ani performanțele financiare ale sectorului de apă și canalizare au înregistrat scăderi după cum se poate vedea în următorul grafic:

Sursa: Analiza realizată de Ministerul Mediului pe baza datelor din Raportul "Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și de canalizare – membre ale Asociației "Moldova Apă-Canal" pe anul 2015"

Această situație din ce în ce mai dificilă limitează bonitatea și capacitatea de a co-finanța proiecte de investiții de către operatori. Pentru a oferi un cadru unitar la nivelul sectorului care să ofere un mecanism clar și transparent pentru finanțarea sau co-finanțarea viitoare a investițiilor și în scopul unei gestionări mai bune a resurselor financiare disponibile și posibilitatea returnării creditelor asumate, se propune un articol nou privind crearea Fondurilor de Dezvoltare, care vor fi destinate pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare aferentă serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, pentru co-finanțarea proiectelor, care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă, precum și pentru asigurarea fondurilor necesare pentru plata serviciului datoriei de stat aferente unor proiecte de investiții. Fondul de Dezvoltare se constituie ca un fond de rezervă, ale cărui disponibilități se păstrează într-un cont distinct purtător de dobândă, deschis la o bancă comercială.

S-a decis reglementarea prin lege a acestui Fond, datorită necesității investițiilor în infrastructura de apă și canalizare și pentru oferirea unei abordări unitare la nivel de sector. Autoritățile publice locale, în competența cărora este înființarea, organizarea și gestiunea serviciului public nu dispun de sume pentru asemenea investiții. De asemenea, acest Fond va fi folosit în principal pentru co-finanțarea investițiilor primite din străinătate (donatorii solicită și contribuția operatorului/APL).

Nu în ultimul rând, temeiul instituirii unui astfel de Fond de Dezvoltare îl constituie

³ Studiul de definire a domeniului de acoperire a Programului de dezvoltare rurală, Banca Mondială, 2016 (Raport nr: AUS15888).

respectarea unui principiu al Uniunii Europene, și anume „toate veniturile generate în urma furnizării/prestării serviciilor publice industriale și comerciale (în Republica Moldova – cele de gospodărie comunală) se vor reinvesti în aceste servicii”. Astfel, după cum, poate fi observat, acest Fond se creează din profitul înregistrat de operator (care în cazul întreprinderilor municipale ar merge direct la APL), dividendele pentru acțiunile deținute plătite anual (în cazul societăților pe acțiuni cu capital integral public, aceste sume revin APL), redevența care se plătește pentru concesiunea bunurilor proprietate publică (se achită APL). După cum putem constata, sume care constituie Fondul sunt sume care urmează a fi achitate APL, care este proprietar al bunurilor și responsabil pentru investiții și întreținerea acestora.

Constituirea fondului de dezvoltare nu va avea nici un impact direct asupra nivelului tarifelor sau al facturilor plătite de consumatori.

Cota de dezvoltare aprobată de autoritățile administrației publice locale va fi determinată pe baza unor studii tehnico-economice, din care să rezulte oportunitatea, valoarea și termenul de recuperare a investiției, precum și creșterea calității serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, ea putând reprezenta maxim 30% din valoarea totală a tarifului. Nivelul maxim de 30% a fost stabilit considerându-se două elemente:

- A fost făcută o analiză generală de suportabilitate pentru operatorii din zona urbană din Republica Moldova de către specialiștii Ministerului Mediului plecând de la datele din Raportul “Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și de canalizare – membre ale Asociației “Moldova Apă-Canal” pe anul 2015”. Conform acestei analize, indicele mediu de suportabilitate al populației (procentul din venitul familiei platit pentru factura de apă și apă uzată) a fost de 1.93% la nivelul familiei medii. Bunele practici din regiune stabilesc că, dacă nota de plata reprezintă maxim 2.5% din venitul familiei (ex. în România limita de 2.5% este stabilită prin Ghidul de Analiză Cost-Beneficiu pentru proiecte de investiții), atunci aceasta este suportabilă. Plecând de la această valoare indicativă, a fost simulată o ajustare a notei de plată pentru a atinge un nivel maxim al indicelui de suportabilitate de 2.5%, rezultând un nivel maxim indicativ pentru cota de dezvoltare de 30%.
- S-a analizat situația din România unde cota de dezvoltare există din anul 2007 iar nivelul maxim pe care l-au aplicat autoritățile locale de-a lungul timpului a fost în jur de 30%. Considerând cele două argumente prezentate mai sus, a fost stabilit un nivel maxim de 30% din valoarea totală a tarifului pentru cota de dezvoltare.

Cota de dezvoltare este un drept și nu o obligație, acesta urmează a fi aprobată de APL doar în cazuri excepționale, cu respectarea capacității de plată al consumatorului. În cazul în care nu va fi întreprinsă nici o acțiune privind aprobarea prezentului proiect de act normativ, sectorul reglementat va avea următoarele urmări:

1. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare va fi reglementat în continuare fără a avea un cadru juridic unitar coerent privind înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale.
2. Neconformarea actelor normative în vigoare cu Legea nr. 303 din 13.12.2014 va conduce la un haos în aplicarea cadrului legislativ-normativ, interpretarea eronată a unor prevederi, contradicții și confuzii.
3. Creșterea numărului de petiții, sesizări, nemulțumirea consumatorilor privind:
 - achitarea volumului de apă neconsumat dar distribuit conform prevederilor art.29, alin.(2);
 - accesul limitat la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, argumentat prin lipsa mijloacelor financiare pentru extinderea rețelelor de apă și de canalizare;

prevederi contradictorii pentru zona rurală, neacoperirea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare de prevederile legale.

- alte prevederi a legii.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe, la Capitolul IX „Administrarea locuințelor și plata pentru serviciile comunale și necomunale” se reglementează raporturile juridice între administratorul blocului de locuit și proprietari în vederea gestionării serviciilor respective. În acest context serviciul de alimentare cu apă și de canalizare reglementat prin prezentul act legislativ se încadrează la compartimentul servicii comunale (conform noțiunii de la art. 4), respectiv gestionarea serviciului în blocurile locative, întreținerea rețelelor interne, facturarea și plata serviciului de uz comun din blocul locativ este obiectul Legii cu privire la locuințe.

3. Stabilirea obiectivelor

Principalele obiective stabilite ale intervenției sunt:

- îmbunătățirea cadrului legal de reglementare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- crearea unui cadru juridic unitar de funcționare a serviciului menționat;
- asigurarea respectării prevederilor legale de către titularii de licență în vederea furnizării/prestării serviciului public în condițiile stabilite;
- stabilirea modalității de control a operatorilor licențiați pentru furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- determinarea regimul juridic al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- stabilirea redevenței, este esența contractului de delegare a gestiunii, prevăzută ca componentă a tarifului la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare;
- ajustarea politicii tarifare la cerințele actuale de funcționare a serviciului;
- definirea și stabilirea mecanismului de funcționare a fondului de dezvoltare în scopul viabilității activității operatorului în cazul contractării împrumuturilor financiare internaționale.

4. Identificarea opțiunilor

Au fost identificate trei opțiuni:

I. **A nu face nimic**, lipsa de intervenție a statului va determina reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare de un cadru juridic incomplet, cu prevederi contradictorii care va continua cu multiple petiții și nemulțumiri ale consumatorilor.

Neclarificarea situației regimul juridic al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și a condițiilor de delegare a gestiunii va duce la întâzieri semnificative în procesul de regionalizare și chiar la întâziera sau blocarea finanțării și implementării proiectelor de infrastructură cu finanțare internațională. Donorii și instituțiile financiare internaționale au exprimat constant opinia privind necesitatea clarificării cadrului general pentru a asigura predictibilitate, transparența și durabilitatea operării la nivel regional.

Stabilirea redevenței, este esența contractului de delegare a gestiunii, prevăzută ca componentă a tarifului la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare. Neintroducerea redevenței în tarif mai ales în cazul orașelor care au contractate co-finanțări sub formă de împrumut va duce la existența în continuare a întâzierilor aferente rambursărilor împrumuturilor afectând bonitatea financiară a sectorului de apă și de canalizare. Dacă situația cu întâzieri la rambursarea împrumuturilor va continua ratingul financiar și bonitatea sectorului de apă și de canalizare va fi afectată ducând la creșterea costurilor cu împrumuturile pentru finanțarea infrastructurii (rate de dobânzi mai mari)

care se va repercuta asupra tarifelor viitoare.

Neintroducerea celor doua tarife noi (tariful pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate) în legislație va avea un impact major asupra tarifelor viitoare mai ales în cazul proiectelor regionale de alimentare cu apă.

Neintroducerea posibilității de a avea o cotă de dezvoltare în tarif nu va avea nici un impact financiar direct asupra consumatorilor serviciului însa va afecta capacitatea autoritaților locale și a operatorului de a face investiții de dezvoltare în infrastructură fiind afectată direct în principal populația care nu beneficiază în prezent de servicii de apă și de canalizare fie deloc, fie la o calitate neconformă.

Neintroducerea explicită a definiției și a stabilirii clare și unitare la nivel de sector de apă și de canalizare a unui mecanism de funcționare a fondului de dezvoltare în scopul viabilității activității operatorului și oferirii de elemente suplimentare de credibilitate și bonitate în cazul contractării împrumuturilor financiare internaționale, în condițiile actuale ale scăderii performanțelor financiare ale operatorilor de la an de an, va duce la încetinirea ritmului de acordarea de finanțări internaționale cu impact direct pe dezvoltarea infrastructurii de apă și de canalizare.

II. Aprobarea proiectului de lege, constă în modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și asigurarea furnizării/prestării serviciului respectiv în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

În cazul intervenției propuse sunt stabilite următoarele soluții/drepturi/obligații:

1. În tot cuprinsul legii se oprează modificări de noțiuni în conformitate cu:

- Legea nr.75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe, astfel „*gestionar*” este substituit cu „*administrator*” iar „*proprietar/chiriaș*” cu „*proprietar/locatar*”;

- Legea serviciilor publice de gospodarie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002, care prevede termenul de „*furnizare/prestare*”, cu referire la serviciile publice de gospodarie comunală. În cazul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, serviciul public de alimentare cu apă se furnizează, pe când serviciul de canalizare se prestează. Nu poate fi furnizat serviciul public de canalizare.

noțiunea „furnizarea” se utilizează doar cu referire la serviciul de alimentare cu apă.

noțiunea “prestarea” se include și se utilizează cu referință exclusivă la serviciul de canalizare;

De asemenea se introduc o serie de clarificări privind câteva noțiuni importante pentru buna funcționare a sectorului:

- sintagma “indicatori de calitate” se înlocuiește cu “indicatori de performanță”;
- noțiunea de “consumator” se substituie cu noțiunea de “utilizator”;
- denumirea „Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare” se substituie cu „Regulamentul de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare”;

Substituirea cu noțiunea de „utilizator” derivă și din Directiva 98/83 CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 care prevede că în raporturile dintre părți urmează a fi luate astfel de criterii cum ar fi „întreaga cantitate de apă” sau, „apa destinată consumului uman” etc. Din aceste considerente se propune de a substitui în textul legii noțiunile de consumator și consumatori casnici cu noțiunile de utilizatori. Astfel „Utilizatorii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare - sunt persoane fizice sau juridice care beneficiază, direct ori indirect, individual sau colectiv, de serviciile de alimentare cu

apă și de canalizare, în condițiile legii. Utilizator individual al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare - este considerat orice persoană fizică sau juridică ce deține, în calitate de proprietar ori cu drept de folosință dat de proprietar, un imobil având bransament propriu de apă potabilă sau racord propriu de canalizare și care beneficiază de serviciile operatorului pe bază de contract de furnizare/prestare încheiat în nume propriu.

Utilizatorii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pot fi:

- a) operatori economici;
- b) instituții publice;
- c) utilizatori casnici individuali, persoane fizice;
- d) utilizatori casnici colectivi, asociații de proprietari/chiriași cu personalitate juridică.

2. Aplicarea unui set unitar de principii la nivelul întregului sector este important pentru a asigura calitate unitară și o dezvoltare durabilă. Pentru a asigura acest lucru, prevederile prezentei legi au fost extinse explicit și la zona rurală. În concluzie, prevederile prezentei legi se aplică serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare organizat la nivelul satelor și comunelor, orașelor, municipiilor, raioanelor.

De asemenea este importantă definirea clară că în organizarea, funcționarea și dezvoltarea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare interesul general al localităților este prioritar iar principiile de baza în aplicarea prezentei legi trebuie să se bazeze pe satisfacerea cât mai completă a cerințelor consumatorilor, protejarea intereselor acestora, întărirea coeziunii economico-sociale la nivelul comunităților locale, precum și dezvoltarea durabilă a unităților administrativ-teritoriale.

3. Întru respectarea și asigurarea implementării Directivei UE (91/271/CEE) privind epurarea apelor uzate urbane prevederea de la art. 3, alin. (4) se completează la final. Astfel în localitățile rurale se poate organiza doar serviciul public de alimentare cu apă, cu condiția asigurării colectării apelor uzate în sisteme individuale. Această cerință nu obligă imediat la un sistem de canalizare, stație de epurare, etc, deoarece apele uzate pot fi colectate și epurate, temporar, prin mai multe metode, spre exemplu utilizarea sistemelor individuale sau altor sisteme corespunzătoare care să asigure protecția mediului.

4. La art. 4 s-a operat modificări la 9 noțiuni pentru actualizarea și conformarea acestora la actele legislativ-normativ în vigoare și a evita situații de confuzie în aplicare.

Se introduc 7 noțiuni noi. Având în vedere că politica națională a sectorului de alimentare cu apă și canalizare o constituie regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, este necesar completarea legii cu prevederi ce țin de operatorul regional, asociația de dezvoltare intercomunitară, delegarea gestiunii, contractul de delegarea a gestiunii, redevența, studiu de oportunitate. Aceste noțiuni sunt reglementate în proiectul de lege și au ca scop clarificarea și stabilirea condițiilor legale pentru asigurarea procesului de regionalizare și atingerea obiectivului scontat.

5. Realizarea investițiilor în sectorul de apă și apă uzată trebuie să fie realizate considerând principii unitare și bazat pe analiza beneficiilor și a costurilor atât financiare cât și economice pentru a maximiza utilizarea resurselor disponibile și a beneficiilor pentru consumatori și societate. De asemenea Comisia Europeană a emis în Decembrie 2014 "Ghidul pentru realizarea Analizei Cost-Beneficiu a proiectelor de investiții" în care există recomandarea ca fiecare stat care beneficiază de fonduri comunitare să își elaboreze propriul ghid național pornind de la ghidul general dar considerând particularitățile locale. În acest context, considerând că realizarea unei metodologii

naționale unitare pentru realizarea analizei cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă și apa uzată va asigura o dezvoltare durabilă a sectorului.

Procesul de regionalizare va genera o serie de schimbări semnificative privind modul de organizare al operatorilor care va necesita o serie de procese de formalizare a relației dintre operatori și autoritățile administrației publice locale. Ținând cont de complexitatea proceselor, este nevoie de o abordare unitară la nivel de sector prin elaborarea unei proceduri-cadru privind organizarea, derularea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Prin aplicarea unei proceduri unitare se va asigura că modul de organizare al sectorului este conform bunelor practici internaționale și va fi acceptat și validat de către finanțatorii internaționali.

6. La art.7, alin. (2) se completează cu o literă nou, astfel în competența Agenției Naționale pentru Reglementări în Energetică (ANRE) revine elaborarea și aprobarea Regulamentului privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, , Caietul de sarcini-cadru al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare și Contractul-cadru de furnizare/prestare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare. Această obligație derivă din prevederile art. 35, alin. (3), lit. d) prin care se stabilește că Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare include principiile de efectuare a investițiilor de către operator în sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare. Pentru coordonarea tarifelor de către Agenție, operatorii urmează să prezinte un set de documente cu calcule și informații printre care și informația cu privire la investițiile efectuate. De aceea, Agenția urmează să elaboreze regulamentul dat pentru a reglementa procesul de efectuare a investițiilor pentru toți operatorii conform legislației în vigoare.

Aplicarea unui set unitar de principii la nivelul întregului sector este important pentru a asigura calitate unitară și o dezvoltare durabilă. Pentru a asigura acest lucru, prevederile prezentei legi au fost extinse explicit și la zona rurala. In concluzie, prevederile prezentei legi se aplică serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare organizat la nivelul satelor și comunelor, orașelor, municipiilor, raioanelor deci a fost eliminata referirea doar la “furnizate la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș”.

7. Introducerea unui articol nou este necesar pentru a avea principii unitare pe baza carora Agentia are dreptul de a monitoriza și verifica, prin control, activitatea operatorilor întru asigurarea respectării activităților licențiate, respectarea principiului costurilor necesare și justificate la calcularea tarifelor pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, precum și alte competențe acordate prin legislația în vigoare.

8. Modificările și completările art. 8, alin. (1) sunt necesare din perspectiva regionalizării serviciului. Caietul de sarcini al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Regulamentul de organizare și funcționare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare și indicatorii de calitate ai serviciului sunt anexele obligatorii ale contractului de delegare a gestiunii prevăzute la art.13, alin. (7) și (8), din prezenta lege.

De asemenea, autoritățile administrației publice locale, ca entități responsabile de serviciul de apă și canalizare și pentru a asigura o abordare în linie cu strategia de dezvoltare a localității și a sectorului, trebuie sa fie cele care aprobă studiul de fezabilitate privind extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare.

În trecut au fost înregistrate dificultăți în promovarea și implementarea proiectelor de investiții datorită lipsei unei evidențe clare privind bunurile mobile și imobile. De asemenea, ca

parte a procesului de regionalizare care implică delegarea serviciului, este obligatorie existența unui inventar al bunurilor mobile și imobile. În acest context, a fost inclusă explicit obligativitatea de a iniția și aproba inventarul bunurilor mobile și imobile, proprietate publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în termen de doi ani de la data publicării prezentei legi.

9. Art. 10 se completează la capitolul principii cu încă două principii necesare funcționării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Astfel, continuitatea din punct de vedere calitativ și cantitativ precum și adaptabilitatea la cerințele consumatorului sunt necesare atât din punct de vedere vital pentru viața de zi cu zi a consumatorului cât și ecologic. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare trebuie să fie furnizat fără întreruperi (exceptii în caz de avarie) și la condițiile standartelor naționale.

10. Modificările aduse la art. 11, alin. (2) sunt necesare pentru a exclude orice confuzie în aplicarea prevederii legale. Astfel, alegerea formei de gestiune a serviciului se efectuează prin decizia autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale, fiind exclusă posibilitatea luării unor asemenea decizii de către organul central de specialitate ca fondator. În acest caz se aplică principiul adaptabilității și accesibilității, deoarece doar la nivel local se cunoaște specificul funcționării serviciului public pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale.

Articolul se completează cu două alineate noi. Alineatul (3) prevede expres tipurile de acte pe care trebuie să le emită autoritățile publice locale în cazul gestiunii directe - decizii ale consiliului local de dare în administrare și în cazul gestiunii delegate – decizii ale consiliului local privind delegarea gestiunii și încheierea contractelor de delegare a gestiunii serviciului.

Alineatul (4) argumentează necesitatea și importanța elaborării regulamentului de organizare și funcționare a serviciului și a caietului de sarcini de către autoritățile administrației publice locale.

11. Articolul 11¹

Temeiul acestor propuneri legislative îl constituie dreptul de proprietate publică, instituit asupra sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, bunuri aparținând unităților administrativ-teritoriale, care se exercită în regim de drept public, fiind inalienabil, imprescriptibil și insesizabil.

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează/prestează prin intermediul sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, care fac parte integrantă din infrastructura tehnico-edilitară a localităților. Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare cuprind ansamblu de construcții, instalații tehnologice, echipamente funcționale și dotări specifice care asigură realizarea serviciului public. Aceste bunuri, construite pe domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, sunt de interes public pentru toți locuitorii unității administrativ-teritoriale.

Având un regim juridic distinct, fiind inalienabile, imprescriptibile și insesizabile, se impune cu desăvârșire reglementarea detaliată a următoarelor aspecte juridice:

- identificarea titularului dreptului de proprietate asupra acestor bunuri, și anume, unitățile administrativ-teritoriale;
- impunerea evidenței separate și inventarierii anuale a acestor bunuri în patrimonial operatorilor;
- stabilirea formei de gestiune a acestor bunuri (administrare sau concesiune (cuantumul redevenței));
- modul de transmitere în gestiune a acestor bunuri, ca urmare a delegării gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Pe teritoriul țării sunt în construcție, sau se preconizează a fi construite, rețele de transportare a apei

potabile. În majoritatea cazurilor, acestea sunt construite pe teritoriul mai multor unități administrative-teritoriale sau mai multor raioane. Astfel, se pune problema dreptului de proprietate asupra acestor rețele. Pentru a nu fărâmița/împărți pe cote-părți aceste bunuri, s-a propus următorul mod de stabilire a dreptului de proprietate, unde proprietar poate fi unitatea administrativ-teritorială de nivelul I/ raionul/sau statul.

12. Modificarea art. 12 este necesară din prisma extinderii aplicării prevederilor prezentei legi și la nivelul zonelor rurale (unde există modalități particulare de organizare a serviciului ca urmare a implementării diferitelor proiecte de investiții finanțat de diferiți donatori). Propunerile de modificare extind modalitățile de organizare a serviciului în cazul gestiunii directe.

13. Modificarea și completarea art. 13, are ca scop îmbunătățirea prevederilor legale pentru reglementarea gestiunii delegate a serviciului.

Alineatul (2) prevăd clarificări privind procedura de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii ca fiind prin licitația publică și negocierea directă, organizată în baza procedurii-cadru privind organizarea, desfășurarea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii, aprobată prin hotărâre a Guvernului.

Alineatul (3) prevede expres modalitatea de aprobare și semnare a contractului de delegare cu implicarea actorilor responsabili. Astfel, contractul de delegare se aprobă de autoritatea deliberativă la nivel local și se semnează de autoritatea executivă. Noua prevedere pune în competența autorităților locale delegarea gestiunii, fiind exclusă posibila intervenției a organului central de specialitate. Conform prevederilor art. 8, alin. (1), lit. b) din prezenta lege, este de competența autorităților administrației publice locale de nivelul I înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Modificarea art. 13, alin. (4) este dictată de politica națională de dezvoltare a sectorului, și anume regionalizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Întru atingerea obiectivelor trasate în cadrul acestei politici, Strategia de alimentare cu apă și sanitație (2014-2028) prevede că întreprinderile municipale se vor reorganiza în societăți comerciale, își vor extinde aria de prestare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare către alte unități administrativ-teritoriale, devenind operatori regionali viabili economic. Prin urmare, se impunea enumerarea societăților comerciale, care pot avea calitatea de operator pentru furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Contractul de delegare a gestiunii este o noutate pentru Republica Moldova, ceea ce impune calificarea juridică și apartenența ramurii de drept care-l va reglementa, conținutul acestuia, etc. Astfel, contractul de delegare a gestiunii poate avea forma contractului de concesiune sau de parteneriat public-privat. Decizia va fi luată de autoritatea publică locală în funcție de alocarea investițiilor și riscurilor între parteneri, (alin.(6), art. 13).

La alin. (8), completările făcute la lit. g) sunt pentru a conforma prevederile în vigoare cu cadrul normativ de reglementare a serviciului. Conform pct. 49 din Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (aprobată de ANRE) planul de investiții se aprobă anual de ANRE iar indicatorii de calitate urmează a fi stabiliți în baza Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului, aprobat de ANRE.

Excluderea lit. h) și modificarea alineatului (9) se argumentează prin faptul că tarifele practicate și procedura de stabilire, modificare și ajustare nu fac obiectul contractului de delegare. Acestea sunt coordonate și ajustate de către ANRE conform Metodologiei menționate.

La alineatul (12): Delegarea gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

poate fi efecuată doar prin licitație publică, organizată în conformitate cu legislația în vigoare. De la această regulă există o excepție, atunci când autoritatea publică locală delegă gestiunea serviciului către o societate comercială, pe care a înființat-o în acest scop. În acest caz, nu este organizată licitația publică. Însă, se impune, enumerarea operatorilor cărora li se atribuie în mod direct dreptul de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

La alin. (14) substituirea noțiunii „studiu de fezabilitate” cu noțiunea „studiu de oportunitate” se justifică prin scopul acestuia. Astfel, studiul de oportunitate este de a prezenta autorității publice locale, date economico-financiare suficiente pentru a putea aprecia dacă delegarea gestiunii serviciului se justifică. Obiectul studiului de oportunitate este reprezentat de fundamentarea necesității și oportunității de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Studiul de fezabilitate este un document care include informația privind impactul proiectului, precum și viabilitatea economică și durabilitatea financiară a proiectului de investiții capitale.

Completarea articolului 13 cu două alineate (18) și (19) se justifică prin faptul că autoritățile administrației publice locale au competența exclusivă privind înființarea organizarea, funcționarea, gestiunea și monitorizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare. Aceeași competență, stabilită de legea respectivă, se răsfrânge și asupra investițiilor care trebuie făcute în acest serviciu, cu precădere în sistemele aferente furnizării/prestării serviciului. Aceste sarcini pot fi trecute în sarcina operatorului, atunci când sunt însoțite de finanțări în acest scop. Astfel, sarcinile legate de investițiile în infrastructură vor fi stabilite de comun acord între autoritatea publică locală și operator, respectiv vor face obiectul clauzelor contractului de delegare a gestiunii.

Toate investițiile făcute de operator în sistemele de alimentare cu apă și de canalizare vor fi calificate drept bunuri proprietate publică, revenind la expirarea contractului în patrimonial unității administrativ-teritorială, libere de orice sarcini.

Problema care neceită a fi clarificată: De unde se vor recupera aceste investiții?

Se propune: recuperarea din amortizare, în cazul în care investițiile au fost făcute din banii proprii ai operatorului, sau, prin redevența achitată de operator către unității administrativ-teritorială, pentru concesiunea bunurilor aferente serviciului de alimentare c apă și de canalizare.

14. Modificarea art. 14 face referințe la lege în vigoare „Lege metrologiei nr.19 din 4 martie 2016”.

15. Temeiul juridic la modificarea articolului 19, alin. (4) îl constituie dreptul de proprietate publică al unității administrativ-teritorială asupra bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Noțiunea actuală de „balanță” nu semnifică dreptul de proprietate, ceea ce se impune a fi corectat.

16. Modificarea articolului 22, alin. (14) vine să stabilească modalitatea de plată pentru serviciul de canalizare, în cazul în care nu sunt respectate condițiile de deversare de către agentul economic.

17. Modificarea articolului 25, alin (2) include o serie de clarificări privind regimul zonelor de protecție sanitară pentru a rezolva o serie de probleme existente în gestionarea acestora de catre operatori.

18. Prin modificarea alin. (1) art.28 se face trimitere la Legea nr. 75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe, care are ca obiect de reglementare serviciile publice comunale și necomunale în

blocurile locative.

Abordarea neunitara la nivel de sector privind realizarea regulamentelor de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare a impus necesitatea de a avea o definiție a acestuia și a aspectelor pe care acesta le reglementează. În acest fel se va asigura o abordare unitara la nivel de sector.

19. Operarea modificărilor la art. 29 prevede excluderea modalității de repartizare proporțională a volumului de apă înregistrat la branșamentul blocului locativ. Astfel, mecanismul de repartizare și plată a volumului nedistribuit în blocul locativ este obiectul de reglementare a Legii nr.75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe, care conform alin. (4) art. 51 prevede că plata pentru serviciile comunale și necomunale utilizate în locurile de uz comun se efectuează în baza unui regulament aprobat de către Guvern.

20. Pentru a avea o abordare unitara la nivel de sector este necesara clarificarea modului de stabilire si evaluarea al indicatorilor de performanta. Astfel, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat/prestat prin sistemele de alimentare cu apă și de canalizare trebuie să îndeplinească, la branșamentele utilizatorilor, indicatori de performanță minimali stabiliți în Regulamentul-cadru privind indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare iar indicatorii de performanță ai serviciului furnizat/prestat utilizatorilor se stabilesc pe baza unui studiu de specialitate întocmit de autoritățile administrației publice locale sau, după caz, de asociațiile de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, în funcție de necesitățile utilizatorilor, de starea tehnică a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare și de eficiența acestora, cu respectarea indicatorilor de performanță minimali prevăzuți în regulamentul-cadru, respectiv în caietul de sarcini-cadru al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.

21. Prin modificarea alin. (1), art. 31, se face trimitere la actele normative regulatorii în baza cărora se încheie contractul de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

22. La articolul 32

În prezent nu toți operatorii de apă și canalizare din orașe sunt licențiați, fapt ce ridică semne de întrebare privind sustenabilitatea operării în localitățile în care operatorii nu sunt licențiați. Pentru a asigura un nivel comparabil al operatorilor, a fost introdusă obligativitatea licențierii într-un termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, termen care este considerat fezabil în urma analizei procedurii de licențiere.

Prin extinderea prevederilor prezentei legi și la nivelul zonei rurale, s-a introdus obligativitatea licențierii operatorilor din zonele rurale în termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentei legii. Termenul de cinci ani pentru zona rurală a fost considerat tinând cont de gradul actual mai redus de dezvoltare al operatorilor existenți in zona rurală care necesita o consolidare instituțională înainte de a solicita licența.

Modificarea la lit. c), alin. (3), art. 32 determină proveniența dreptului de exploatare și administrare a rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare pe care le deține operatorul solicitant al licenței.

În următoarea perioadă sectorul de apă și canalizare va suferi schimbări majore ca urmare a procesului de regionalizare care va duce la crearea de operatori de mărimi diferite în funcție de zona de operare. Pentru că operarea la nivel regional presupune sisteme și capacități diferite decât

operarea la nivel local, s-a decis împărțirea licențelor pe trei categorii în funcție de mărimea operatorilor. Pentru fiecare din aceste categorii de operatori, licența va fi acordată pe perioade diferite în funcție de marime. Perioada de acordare a licenței a fost redusă semnificativ de la 25 ani cât este în prezent pentru că dinamica sectorului ca urmare a regionalizării va determina schimbări importante de structură și dimensiune ceea ce necesită o analiză a capacității operatorilor în intervale mai scurte de timp.

23. În prezent cadrul legal nu permite sancționarea extrajudiciară a operatorilor, fapt ce pune în imposibilitate autoritatea de reglementare să își realizeze eficient misiunea sa de asigurare a respectării cadrului legal de către operatori, precum și de combatere a încălcărilor de lege săvârșite de către aceștia, de regulă intenționat și de repetate ori. În acest context, Agenția se confruntă cu nenumărate cazuri de neexecutare de către operatori a deciziilor sale obligatorii, care conform legii se supun executării necondiționat.

Pentru a disciplina sectorul și a oferi Agenției instrumente de constrangere a operatorilor pentru respectarea legislației de reglementare, a fost extins numărul de prevederi care reprezintă temei pentru suspendarea licenței.

24. Modificarea și completarea art. 35:

Introducerea și definirea „tariful pentru producerea și/sau transportarea apei” dintr-un sistem de alimentare în alt sistem de alimentare, va avea un impact major în procesul de regionalizare. În cazul în care un operator vinde apă tratată către alt operator, legislația tarifară în vigoare nu prevede această posibilitate făcând dificilă gândirea unui sistem financiar sustenabil în cazul proiectelor regionale. Exemplu: în cazul proiectului regional de extindere a apeductului Chișinău-Strășeni-Călărași când SA „Apă-Canal Chișinău” ar urma să vândă apă către alți operatori dar nu se știe exact la ce tarif se va vinde această apă. Având în vedere că regionalizare serviciilor de apă este o directivă strategică națională și în prezent sunt realizate studii de fezabilitate și sunt în implementare numeroase proiecte regionale, această prevedere asigură o simplificare a procesului de decizie privind aranjamentul financiar de tarificare, o alocare mai echitabilă a costurilor cu impact pe suportabilitatea populației și o dezvoltare durabilă a sistemelor regionale de furnizare a apei.

Legarea nivelului redevenței de amortizarea bunurilor date în concesiune și stabilirea unui nivel minim să acopere cel puțin serviciul datoriei pentru anul respectiv aferent împrumutului contractat de unitatea administrativ-teritorială va avea un impact major asupra sustenabilității financiare a întreprinderilor de apă-canal. În trecut, datorită prevederilor ambigue din Metodologia de tarificare, întreprinderile municipale și autoritățile locale nu puteau să includă în tarif sume pentru a asigura o dezvoltare durabilă și rambursarea fără probleme a împrumuturilor ceea ce a dus la blocaje financiare și la dificultăți serioase în rambursarea împrumuturilor existente (Banca Mondială, BERD). Prin introducerea acestor prevederi, se va asigura că întreprinderile vor genera suficiente resurse financiare din tarif pentru a putea asigura rambursarea împrumuturilor. De asemenea, aceste prevederi crează premise pentru a accesa mai ușor finanțări în viitor pentru investiții în infrastructură pentru că finanțatorii vor avea asigurarea că întreprinderile vor avea posibilitatea includerii rambursării împrumuturilor în tarif și că infrastructura construită va fi operată într-un mod sustenabil și durabil.

De asemenea, introducerea unor elemente de clarificare privind tariful unic pentru operarea regională, în cazul în care un operator regional are contracte de delegare a gestiunii serviciului de apă și de canalizare cu mai multe unități administrative-teritoriale din raioane diferite, ca urmare a procesului de regionalizare și în cazul în care acest operator regional duce evidență contabilă a

costurilor separat pe activități din fiecare raion, tarifele practicate de acești operatori se pot determina în baza elementelor de cheltuieli aferente acestor activități fie ca tarif unic practicat pe întreaga zonă de operare, fie ca tarif separat pentru fiecare raion, în funcție de opțiunea agreată în contractul de delegare a gestiunii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare. Aceste prevederi noi va ajuta foarte mult procesul de regionalizare. În prezent se realizează studii de fezabilitate sau sunt în implementare proiecte de regionalizare care acoperă mai multe raioane. De exemplu: Proiectul „Apă Nord Moldova” care acoperă 6 raioane și municipiul Bălți, proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova central” care prevede extinderea apeductului Chișinău-Strășeni-Călărași. Oferirea mai multor posibilități autorităților locale de a avea fie un tarif unic pe întreaga arie de operare, fie tarife separate pe raion va dinamiza procesul decizional privind strategiile de tarifare. Acum autoritățile locale vor avea posibilitatea fie de a aplica principiul solidarității la nivel de arie de operare și de a aplica un tarif unic pe întreaga regiune, fie de a avea tarife diferite în fiecare raion în funcție de costurile actuale înregistrate de fiecare sistem de apă.

Prin oferirea posibilității autorităților locale și operatorilor de a include în tarif o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare a sistemelor aferente furnizării/prestării serviciului, se asigură un nou element de dezvoltare durabilă pentru sistemele de apă și de canalizare. În trecut, datorită faptului că în tarif se putea include ca și element de capital (de dezvoltare) doar amortizarea și rentabilitatea investițiilor iar majoritatea întreprinderilor aveau amortizare foarte mică și redevența aproape zero, nu se oferea posibilitatea generării de resurse financiare prin tarif pentru dezvoltarea sistemelor de apă și canalizare și pentru realizarea de investiții din surse proprii. Prin această modificare, autoritățile locale și întreprinderile municipale vor avea posibilitatea să includă în tarif o astfel de cotă de dezvoltare care va putea fi folosită exclusiv pentru finanțarea investițiilor asigurând în acest fel dezvoltarea și sustenabilitatea serviciilor de apă și de canalizare

Cota de dezvoltare aprobată de autoritățile administrației publice locale va fi determinată pe baza unor studii tehnico-economice, din care să rezulte oportunitatea, valoarea și termenul de recuperare a investiției, precum și creșterea calității serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, ea putând reprezenta maxim 30% din valoarea totală a tarifului. Nivelul maxim de 30% a fost stabilit considerându-se două elemente:

- A fost făcută o analiză generală de suportabilitate pentru operatorii din zona urbană din Republica Moldova de către specialiștii Ministerului Mediului plecând de la datele din Raportul “Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și de canalizare – membre ale Asociației “Moldova Apă-Canal” pe anul 2015”. Conform acestei analize, indicele mediu de suportabilitate al populației (procentul din venitul familiei platit pentru factura de apă și apă uzată) a fost de 1.93% la nivelul familiei medii. Bunele practici din regiune stabilesc că, dacă nota de plată reprezintă maxim 2.5% din venitul familiei (ex. în România limita de 2.5% este stabilită prin Ghidul de Analiză Cost-Beneficiu pentru proiecte de investiții), atunci aceasta este suportabilă. Plecând de la această valoare indicativă, a fost simulată o ajustare a notei de plată pentru a atinge un nivel maxim al indicelui de suportabilitate de 2.5%, rezultând un nivel maxim indicativ pentru cota de dezvoltare de 30%.
- S-a analizat situația din România unde cota de dezvoltare există din anul 2007 iar nivelul maxim pe care l-au aplicat autoritățile locale de-a lungul timpului a fost în jur de 30%. Considerând cele două argumente prezentate mai sus, a fost stabilit un nivel maxim de 30% din valoarea totală a tarifului pentru cota de dezvoltare.

Cota de dezvoltare este un drept și nu o obligație, acesta urmează a fi aprobată de APL doar în cazuri excepționale, cu respectarea capacității de plată al consumatorului.

În prezent există contracte internaționale de finanțare ratificate de Parlament care au prevederi exprese privind strategiile de tarifare pentru a asigura o dezvoltare durabilă și rambursarea împrumuturilor. Neaplicarea acestor prevederi în ultimii ani a dus la incapacitatea anumitor operatori de a rambursa integral împrumuturile contractate, acestea fiind finanțate de la bugetul de stat. Pentru a preveni astfel de situații în viitor, a fost modificat articolul (13) pentru a se putea aplica tarifele din acordurile sau contractele încheiate cu organismele financiare internaționale, ratificate sau aprobate de Parlament, Guvern și /sau consiliile locale.

25. Completarea articolului 36 cu trei aliniate noi, s-a efectuat pentru identificarea necesității creării Fondului de Dezvoltare în cazul în care operatorul contractează împrumuturi de la instituțiile financiare internaționale pentru realizarea investițiilor în vederea dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

26. Definierea și stabilirea unui mecanism pentru funcționarea „Fondului de Dezvoltare” reprezintă măsura cu cel mai mare impact financiar asupra viitorului sectorului de alimentare cu apă și canalizare.

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare necesită investiții foarte mari, în special infrastructura tehnico-edilitară aferentă. În lipsa disponibilităților financiare ale autorităților publice locale, ale operatorilor, în condițiile aprobării unor tarife sub costul real al acestora, în ultimele 2 decenii, infrastructura s-a uzat foarte mult, uneori cu impact negativ asupra calității vieții și sănătății consumatorilor. Întru redresarea situației create, s-a propus crearea Fondului de Dezvoltare, a cărui scop îl constituie investițiile în infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Crearea acestui fond este important și pentru operatorii care au contractate împrumuturi de la institutii financiare internaționale. În acest caz, disponibilitatile contului vor fi îndreptate către rambursarea creditului.

Fondul de Dezvoltare va fi deținut de operator, însă investițiile care urmează a fi efectuate în fiecare an, se vor stabili de comun acord între autoritatea public locală și operator, în limita sumelor existente.

Pentru a fi un fond de rezervă funcțional, este necesar reglementarea detaliată a scopului, surselor de constituire, modului de folosire etc. Astfel, în alin. (5) au fost identificate sursele Fondului de Dezvoltare, care se creează din sume de bani pe care operatorul este obligat să le achite autorității publice locale (profitul întreprinderii municipale, dividende de la societatea comercială, redevența aferentă concesiunii bunurilor publice). Însă, întru respectarea principiului european „ceea ce se obține în urma furnizării/prestării serviciului public, se va reinvesti tot în serviciu public”, aceste sume de bani vor fi virate în Fondul de Dezvoltare, care se va folosi pentru infrastructura tehnico-edilitară. Potrivit alin. (7) utilizarea fondului se va face, fără excepții, în primul rând pentru plata creditelor, după care pentru întreținerea, înlocuirea și dezvoltarea infrastructurii aferente.

Dacă mecanismul fondului de dezvoltare va fi implementat corespunzător, acesta va duce la o separare clară a activității de exploatare de activitatea de dezvoltare și investiții, va oferi posibilitatea de a avea resurse financiare pentru investiții și va asigura credibilitatea întreprinderilor de apă-canal în fața finanțatorilor internaționali.

III. Opțiune alternativă care constă în implementarea principalelor prevederi ale legii (fond de dezvoltare, redevența, proprietatea bunurilor, etc.) prin clauze contractuale ca urmare a procesului de regionalizare. Aceasta se poate realiza prin două categorii de contracte:

- prin contractul de delegare în cazul operatorilor regionali;

- prin contracte de finanțare internaționale în cazul acordurilor semnate cu Instituții Financiare Internaționale;

Implementarea acestui scenariu, cu toate că oferă posibilitatea implementării majorității prevederilor din lege, va duce la o abordare foarte eterogenă la nivelul sectorului (fiecare operator și autoritatea locala va aplica propria interpretare) ceea ce ar putea crea probleme în viitor cu finanțarea investițiilor din fonduri internaționale (finanțatorii internaționali preferă abordări unitare la nivel de sector pe baza unei strategii coerente).

De asemenea, neinclusiunea unor prevederi clare și unitare în lege, va crea reticiență la nivelul autorităților locale și operatorilor în aplicarea acestor prevederi ceea ce va scădea semnificativ gradul de aplicare (vor fi mult mai puțini operatori care vor aplica aceste elemente).

O parte din prevederi însă nu pot fi implementate prin măsuri alternative (ex. introducerea „tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei dintr-un sistem de alimentare cu apă în alt sistem”, introducerea cotei de dezvoltare în tarif, etc). pentru ca acestea nu pot fi reglementate de ANRE fără a fi prevazute expres în lege.

5. Analiza și compararea opțiunilor

La capitolul abordărilor alternative au fost identificate două opțiuni:

1. A nu face nimic. Opțiunea constă în a nu elabora proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ceea ce nu este o opțiune viabilă, deoarece modificările și completările propuse sunt necesare întru eficientizarea reglementării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, spre beneficiul atât a operatorului ca întreprinzător cât și a consumatorului.

2. Reglementarea clasică.

Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în concordanță cu actele normative și legislative în domeniu care ar asigura o implementare coerentă întru eficientizarea reglementării serviciului public menționat.

3. Opțiunea alternativă

Implementarea prevederilor prin clauze contractuale (contracte de delegare și contracte de finanțare).

Alternativa	Posibile avantaje	Posibile dezavantaje
A nu face nimic	Nu au fost stabilite, deoarece prin completarea legii cu noi prevederi se va asigura o reglementare mai complexă asigurând principiul de regionalizare, procedura legală privind delegarea gestiunii serviciului, controlul asupra activității operatorilor licențiați și sancționarea acestora pentru a nu permite neglijuiri care ar afecta buna funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.	Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare va fi reglementat în continuare fără a avea un cadru juridic unitar coerent privind înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale. Neconformarea actelor normative în vigoare cu Legea nr. 303 din 13 decembrie 2014 va crea

		<p>la un haos în aplicarea actelor legislativ-normative, interpretarea eronată a unor prevederi, contradicții și confuzii.</p> <p>Creșterea numărului de petiții, nemulțumirea consumatorilor privind achitarea volumului de apă neconsumat dar distribuit conform prevederilor art.29, alin.(2), imposibilitatea conectării la rețelele de apă și de canalizare din lipsa mijloacelor financiare pentru extinderea rețelelor de apă și de canalizare.</p>
<p>Reglementarea clasică. Elaborarea și aprobarea proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Va fi îmbunătățit cadrul juridic unitar pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; - Va asigura realizarea prevederilor Strategiei de alimentare cu apă și sanitație pentru 2014-2028 și altor documente de politici; - Va asigura instituirea unei politici unice și un tratament echitabil și nediscriminatoriu față de toți titularii de licențe care desfășoară activități în sectoarele reglementate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică - Va asigura reglementarea legală a serviciului prestat și la nivelul satelor prin stabilirea prevederilor expres în lege cu privire la licențiere precum și reorganizarea structurilor specializate din cadrul APL-lor în structuri cu personalitate juridică; - Stabilirea redevenței, este esența contractului de delegare a gestiunii, prevăzută ca componentă a tarifului la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare - Legarea redevenței de armonizarea bunurilor date în concesiune și stabilirea unui nivel minim să acopere cel puțin serviciul datoriei pentru anul respectiv aferent împrumutului contractat de unitatea administrativ-teritorială va avea un impact major asupra sustenabilității financiare a întreprinderilor apă-canal; - Introducerea „tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei dintr-un sistem de alimentare cu apă în alt sistem” va avea un impact major în procesul de regionalizare; - Introducerea unor elemente de clarificare privind tariful unic pentru operarea regională va avea un impact major în procesul de regionalizare. În cazul în care procesul de regionalizare include mai multe raioane, autoritățile locale au posibilitatea de a avea fie un tarif unic pe întreaga arie de operare, fie tarife diferențiate pentru fiecare raion în funcție de costurile 	<p>Nu au fost identificate.</p>

	<p>înregistrate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prin oferirea posibilității autorităților locale și operatorilor de a include în tarif o cotă pentru crearea surselor de dezvoltare a sistemelor aferente furnizării/prestării serviciului, se asigură un nou element de dezvoltare durabilă pentru sistemele de apă și canalizare. Astfel, acestea vor avea posibilitatea să includă în tarif o cotă de dezvoltare care va putea fi folosită exclusiv pentru finanțarea de investiții asigurând în acest fel dezvoltarea și sustenabilitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; - Definierea și stabilirea unui mecanism pentru funcționarea „Fondului de Dezvoltare” determină cel mai mare impact financiar asupra serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în viitor, oferind posibilitatea de a avea resurse financiare pentru investiții și va asigura credibilitatea întreprinderilor apă-canal în fața finanțatorilor internaționali. 	
<p>Opțiune alternativă: Implementarea prevederilor prin clauze contractuale (contracte de delegare și contracte de finanțare)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea redevenței, este esența contractului de delegare a gestiunii, prevăzută ca componentă a tarifului la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare; - Legarea redevenței de armonizarea bunurilor date în concesiune și stabilirea unui nivel minim să acopere cel puțin serviciul datoriei pentru anul respectiv aferent împrumutului contractat de unitatea administrativ-teritorială va avea un impact major asupra sustenabilității financiare a întreprinderilor apă-canal; - Definierea și stabilirea unui mecanism pentru funcționarea „Fondului de Dezvoltare” determină cel mai mare impact financiar asupra serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în viitor, oferind posibilitatea de a avea resurse financiare pentru investiții și va asigura credibilitatea întreprinderilor apă-canal în fața finanțatorilor internaționali. 	<ul style="list-style-type: none"> - O parte din prevedereri nu pot fi implementate prin masuri alternative (ex. introducerea „tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei dintr-un sistem de alimentare cu apă în alt sistem”, introducerea cotei de dezvoltare în tarif, etc). pentru ca acestea nu pot fi reglementate de ANRE fără a fi prevazute expres în lege. - Aplicarea anumitor prevederi se va face eterogen la nivelul sectorului neexistând o abordare unitară pe baza unei strategii coerente;

În plus față de analiza de mai sus au fost identificate o serie de costuri și beneficii cuantificate aferente celor trei opțiuni:

Introducerea a doua tarife noi (tariful pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate) în legislație va avea un impact semnificativ asupra consumatorilor. Pentru a evalua impactul acestei măsuri am analizat cazul apeductului Chișinău-Strașeni-Calărași pentru care studiul de fezabilitate este finalizat și vor începe discuțiile privind semnarea contractelor de finanțare pentru prima etapă investițională. Pentru acest proiect a fost estimat că, în cazul neintroducerii în legislație a tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei, conform prevederilor actuale din legislație, la finalizarea implementării acestor proiecte de investiție, utilizatorii/consumatorii din Strașeni și Călărași vor plăti o sumă anuală globală mai mare pentru servicii de apă de 4,2 milioane MDL pentru populație și 0,9 milioane MDL pentru restul consumatorilor (calculare realizate de Ministerul Mediului pe baza rezultatelor din studiul de fezabilitate) în cazul implementării doar a investițiilor din lista de priorități inclusă în

Memorandumul semnat în decembrie 2016 (de Ministerului Mediului, Raionul Strașeni, Raionul Călărași, Primaria Strașeni, Primaria Călărași și Apă-Canal Chișinău) iar dacă luăm în calcul implementarea tuturor investițiilor din lista de priorități pe termen lung conform Studiului de Fezabilitate, utilizatorii/consumatorii din Raioanele Strașeni și Călărași vor plăti o sumă anuală globală mai mare pentru servicii de apă de 51,5 milioane MDL pentru populație și 2,0 milioane MDL pentru restul consumatorilor (calculare realizate de Ministerul Mediului pe baza rezultatelor din studiul de fezabilitate). Considerând estimările prezentate, putem concluziona că implementarea acestor prevederi va conduce la economii semnificative de costuri (prin aplicarea unor tarife mai mici).

Introducerea redevenței în tarif reprezintă o măsură de dezvoltare durabilă cerută expres și de donatorii și finanțatorii internaționali pentru ca ea ar trebui să fie principala sursă de reinvestiții în viitor pentru a menține infrastructura în condiții optime de funcționare pe termen lung. Corelarea redevenței cu serviciul datoriei împrumuturilor de co-finanțare a investițiilor în infrastructură reprezintă o măsură unitară la nivel de sector de asigurare a unei surse transparente de rambursare a acestor împrumuturi. Aceasta măsură nu va avea impact asupra facturilor consumatorilor pentru ca aceste împrumuturi oricum trebuie rambursate din veniturile încasate de la utilizatori/consumatori conform angajamentelor asumate, deci prevederea doar vine să clarifice și să ofere o abordare unitară modului de aplicare.

Introducerea tarifului unic pentru operatorii regionali nu va avea efect imediat asupra utilizatorilor/consumatorilor pentru că sistemele existente din zonele rurale care vor fi preluate în operare regională au un grad de conectare la servicii foarte mic, sunt relativ noi iar impactul lor asupra întregii activități a operatorului regional considerând ponderea orașului (centrul raionului) este nesemnificativ. După implementarea acestei prevederi, în primă etapă, tarifele unice vor fi foarte apropiate de tarifele din orașe. După extinderea sistemelor de alimentare cu apă regionale, tarifele unice reprezintă cea mai simplă și durabilă formă de tarifare (concluzie ilustrată și de faptul că tariful unic a fost principalul motor de dezvoltare al sectorului de apă și canalizare din România din ultimii 10 ani). Aceste sisteme de alimentare cu apă regionale vor fi foarte dinamice în următorii ani (ex: la început se conectează doar orașele și eventual câteva sate urmând ca în timp să se conecteze și restul satelor din regiune) iar stabilirea unor tarife diferențiate pe fiecare localitate în condițiile în care costurile componentelor regionale care trebuie alocate pe fiecare sistem vor fi importante, vor genera schimbări majore de tarife la fiecare nouă conectare cu afectarea predictibilității evoluției tarifelor pentru utilizatori/consumatori.

Introducerea cotei de dezvoltare este un element nou care însă va avea un impact moderat asupra consumatorilor deoarece aplicarea lui nu este obligatorie ci va fi decisă de către autoritățile locale iar nivelul acesteia va fi stabilit în principal ca urmare a criteriilor de suportabilitate (capacitatea de plată) a consumatorilor, dar care nu va depăși 30% din valoarea totală a tarifului. În România, în primii ani de la aplicare, nivelul cotei de dezvoltare inclusă în tarif a variat între 5-10% din valoarea totală a tarifului. Pentru a evalua potențialul impact al introducerii cotei de dezvoltare asupra diferitelor categorii de consumatori, a fost realizată o analiză plecând de la datele din Raportul „Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și de canalizare – membre ale Asociației „Moldova Apă-Canal” pe anul 2015”. Dacă considerăm datele agreeate pentru cei 41 de operatori din raport li considerăm o cotă de dezvoltare de 10% în tarif, se obține următorul impact:

- Tariful mediu pentru populație va crește cu 1,25 lei pentru 1m^3 , iar tariful pentru restul consumatorilor va crește cu 3,24 lei pentru 1m^3 . Considerăm ca acest impact este foarte minor fără a afecta semnificativ capacitatea de plată a populației sau competitivitatea economică a agenților economici.

- Dacă această prevedere se va aplica unitar la nivelul întregului sector, se va putea genera o sumă anuală de aproximativ 120 milioane MDL care va putea fi folosită pentru realizarea de investiții în infrastructura de apă și de canalizare.

Tinând cont de gradul actual de conectare la servicii de apă și de canalizare, aceste sume potențiale pot duce la o accelerare a creșterii gradului de conectare la servicii aducând după sine o creștere a nivelului de trai și de sănătate a populației, generând creștere economică în general prin oferirea de acces la infrastructura de apă și de canalizare (se facilitează investițiile).

Crearea fondului de dezvoltare nu va avea nici un impact direct asupra nivelului tarifelor și implicit asupra utilizatorilor/consumatorilor, el fiind doar o forma mai riguroasă, transparentă și eficientă de organizare a activității de finanțare a investițiilor. Un mecanism similar funcționează și în sectorul de apă din România de 20 de ani și acesta reprezintă principalul element care a facilitat realizarea de investiții în infrastructura de apă și apă uzată oferind credibilitate și predictibilitate finanțatorilor internaționali. Spre exemplu (bazat pe date din exercițiul de benchmarking realizat de Asociația Română a Apei), în anul 2015 în România, operatorii regionali au realizat din acest fond investiții în infrastructura publică de 38 milioane de Euro și au fost capabili să ramburseze fără nici o problemă serviciul datoriei aferent împrumuturilor de co-finanțare a investițiilor în infrastructură publică contractate de la Instituții Financiare Internaționale (împrumuturi totale în valoare de 500 milioane de Euro).

Analiza de risc pentru opțiunea cu **Reglementarea clasică**:

Risc	Impact	Măsura de prevenire
Neintroducerea tariful pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate în legislație	Principalul risc al neintroducerii tariful pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate în legislație îl reprezintă creșterea semnificativă a costurilor pentru consumatorii deserviți de aceste sisteme regionale.	Modificarea de către ANRE a metodologiei de tarifare pentru a permite aplicarea acestui tarif; Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestei măsuri;
Necorelarea redevenței cu nivelul serviciului datoriei	Riscul de a nu stabili redevența la nivelul serviciului datoriei mai ales în cazul orașelor care au contractate co-finanțări sub formă de împrumut va duce la existența în continuare a întârzierilor aferente rambursării împrumuturilor afectând bonitatea financiară a sectorului de apă și de canalizare. Dacă situația cu întârzieri la rambursarea împrumuturilor va continua ratingul financiar și bonitatea sectorului de apă și apă uzată va fi afectată ducând la creșterea costurilor cu împrumuturile pentru finanțarea infrastructurii (rate de dobânzi mai mari) care se va repercuta asupra tarifelor viitoare.	Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestei măsuri; Includerea cerinței aplicării acestei măsuri în contractele de finanțare internaționale și naționale;
Neaplicarea de tarife unice	Riscul de a nu avea tarife unice va duce la dificultăți semnificative în stabilirea tarifelor diferențiate datorită problemelor și discuțiilor privind alocarea costurilor aferente sistemelor regionale și a costurilor generale și administrative. Aceste dificultăți ar putea duce la întârzieri	Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestei măsuri; Includerea cerinței aplicării acestei măsuri în contractele de finanțare internaționale și naționale;

	semnificative în stabilirea unor tarife sustenabile fiind afectată durabilitatea pe termen lung a sistemelor.	
Neinclusiunea cotei de dezvoltare în tarif	Decizia autorităților locale de a nu include cote de dezvoltare în tarif poate genera un risc major ca beneficiile estimate să nu se întâmple în practică. Această situație va afecta capacitatea autorităților locale și a operatorului de a face investiții de dezvoltare în infrastructură fiind afectată direct în principal populația care nu beneficiază în prezent de servicii de apă și de canalizare fie deloc, fie la o calitate neconformă.	Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestor măsuri; Includerea cerinței aplicării acestor măsuri în contractele de finanțare internaționale și naționale;
Nefolosirea mecanismului fondului de dezvoltare	Opțiunea de a avea fond de dezvoltare fiind opțională, există riscul ca acest fond să nu fie creat de o mare parte din operatori. Neimplementarea acestor măsuri la nivel extins în sector ar putea duce la încetinirea ritmului de acordarea de finanțări internaționale cu impact direct pe dezvoltarea infrastructurii de apă și de canalizare.	Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestor măsuri; Includerea cerinței aplicării acestor măsuri în contractele de finanțare internaționale și naționale;

Analiza de risc pentru opțiunea cu **Opțiune alternativă**:

Risc	Impact	Măsura de prevenire
Neintroducerea tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate în legislație	Principalul risc al neintroducerea tarifului pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate în legislație îl reprezintă creșterea semnificativă a costurilor pentru consumatorii deserviți de aceste sisteme regionale.	Nu există.
Necorelarea redevenței cu nivelul serviciului datoriei	Riscul de a nu stabili redevența la nivelul serviciului datoriei mai ales în cazul orașelor care au contractate co-finanțări sub formă de împrumut va duce la existența în continuare a întârzierilor aferente rambursărilor împrumuturilor afectând bonitatea financiară a sectorului de apă și de canalizare. Dacă situația cu întârzieri la rambursarea împrumuturilor va continua ratingul financiar și bonitatea sectorului de apă și de canalizare va fi afectată ducând la creșterea costurilor cu împrumuturile pentru finanțarea infrastructurii (rate de dobânzi mai mari) care se va repercuta asupra tarifelor viitoare.	Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestor măsuri; Includerea cerinței aplicării acestor măsuri în contractele de finanțare internaționale și naționale;
Nefolosirea mecanismului fondului de dezvoltare	Opțiunea de a avea fond de dezvoltare fiind opțională, există riscul ca acest fond să nu fie creat de o mare parte din operatori. Neimplementarea acestor măsuri la nivel extins în sector ar putea duce la	Organizarea de către Ministerul Mediului de seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor acestor măsuri; Includerea cerinței aplicării acestor

	<p>încetinirea ritmului de acordarea de finanțări internaționale cu impact direct pe dezvoltarea infrastructurii de apă și de canalizare.</p> <p>Nespecificarea expresă a acestei prevederi într-o lege va diminua gradul de aplicare cu aproximativ 90%;</p>	<p>măsuri în contractele de finanțare internaționale și naționale;</p>
--	---	--

Costuri de conformare pentru întreprinderi

Măsurile propuse nu determină costuri suplimentare de conformare pentru întreprinderi.

Impacturi disproporționate

Măsurile propuse nu generează impacturi disproporționate asupra anumitor categorii de întreprinderi. Totuși, existența în lege a opțiunii de a alege dacă se implementează anumite măsuri (ex. cota de dezvoltare, fondul de dezvoltare, corelarea redevenței cu serviciul datoriei, etc.) va crea un potențial impact disproporționat pentru ca anumite autorități locale și operatori vor decide să aplice aceste prevederi, iar altele vor decide să nu le aplice.

Beneficii și costuri cunoscute

Reglementarea clasică

	Beneficii	Costuri
<p>Introducerea a două tarife noi (tariful pentru producerea și/sau transportarea apei și tariful pentru preluarea/epurarea apelor uzate)</p>	<p>Studiu de caz pentru Apeductul Chișinău-Strașeni-Călărași</p> <p>În cazul neimplementării acestei prevederi, utilizatorii/consumatorii din Strașeni și Călărași vor plăti o sumă anuală globală mai mare pentru servicii de apă de 4,2 milioane MDL pentru populație și 0,9 milioane MDL pentru restul consumatorilor (calculare realizate de Ministerul Mediului pe baza rezultatelor din studiul de fezabilitate) în cazul implementării doar a investițiilor din lista de priorități inclusă în Memorandumul semnat în Decembrie 2016 (de Ministerul Mediului, Raionul Strașeni, Raionul Călărași, Primăria Strașeni, Primăria Călărași și Apă-Canal Chișinău) iar dacă luăm în calcul implementarea tuturor investițiilor din lista de priorități pe termen lung conform Studiului de Fezabilitate, utilizatorii/consumatorii din Raioanele Strașeni și Călărași vor plăti o sumă anuală globală mai mare pentru servicii de apă de 51,5 milioane MDL pentru populație și 2,0 milioane MDL pentru restul consumatorilor (calculare realizate de Ministerul Mediului pe baza rezultatelor din studiul de fezabilitate).</p>	<p>Nu generează costuri suplimentare</p>
<p>Introducerea cotei de dezvoltare</p>	<p>Pentru a evalua potențialul impact al introducerii cotei de dezvoltare asupra diferitelor categorii de consumatori, a fost realizată o analiză plecând de la datele din Raportul "Indicii financiari și de producție ai activității întreprinderilor de alimentare cu apă și de canalizare – membre ale Asociației "Moldova Apă-Canal" pe anul 2015". Dacă considerăm datele agreeate pentru cei 41 de operatori din raport și considerăm o cotă de dezvoltare de 10% în tarif, dacă această prevedere se va aplica unitar la nivelul întregului sector, se va putea genera o sumă anuală de aproximativ</p>	<p>Considerând ipotezele din studiul de caz, tariful mediu pentru populație va crește cu 1,25 bani pentru 1m³, iar tariful pentru restul consumatorilor va crește cu 3,24 bani pentru 1 m³. Considerăm ca acest impact este foarte minor fără a afecta semnificativ capacitatea de plată a populației sau competitivitatea economică a agenților economici.</p>

	120 milioane MDL care va putea fi folosită pentru realizarea de investiții în infrastructura de apă și de canalizare.	
Crearea fondului de dezvoltare	Scăderea costurilor viitoare cu creditele (nu se poate cuantifica în acest moment). Implementarea va determina îmbunătățirea bonității financiare a operatorilor cu impact pe scăderea dobânzii la care vor fi contractate împrumuturile viitoare.	Impact zero. Nu va avea nici un impact pe bugetul autorităților locale sau centrale deoarece în prezent acestea nu încasează redevența, dividende sau cote de profit (peste 90% din operatorii au înregistrat pierderi în anul 2015).

Opțiunea alternativă

	Beneficii	Costuri
Crearea fondului de dezvoltare	Scăderea costurilor viitoare cu creditele (nu se poate cuantifica în acest moment). Implementarea va determina îmbunătățirea bonității financiare a operatorilor cu impact pe scaderea dobânzii la care vor fi contractate împrumuturile viitoare.	Impact zero. Nu va avea nici un impact pe bugetul autorităților locale sau centrale deoarece în prezent acestea nu încasează redevența, dividende sau cote de profit (peste 90% din operatorii au înregistrat pierderi în anul 2015).

Celelalte propuneri de modificare nu vor avea un impact direct cuantificabil asupra activității operatorilor, asupra autorităților locale sau asupra consumatorilor.

Autorii analizei optează pentru Opțiunea II, întrucât aceasta corespunde necesității de funcționare adecvata a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în perspectiva regionalizării, dat fiind că politica sectorială reprezintă regionalizarea serviciului. Astfel, se impune necesitatea completării legii cu prevederi noi întru asigurarea prestării/furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel regional.

Odata cu intrarea în vigoare a Legii nr. 75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe, care face obiectul reglementării serviciului de alimentare cu apă în blocurile locative, proiectul de lege face trimitere la legea menționată la capitolul reglementarea raporturilor juridice dintre operator, administratorul blocului locativ și consumator, în vederea administrării și funcționării serviciului de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative. Atricolul 29, alin. (2) al legii stârnește nemulțumiri în lanț a consumatorilor cu privire la distribuția proporțională a volumului nedistribuit în blocul locativ. Proiectul de lege propune modificarea prevederii respective în conformitate cu articolul 51, alin. (4) al Legii nr. 75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe.

Proiectul de lege propune completarea cu noi prevederi necesare furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum determinarea regimul juridic al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Odată cu regionalizarea serviciului în calitate de operator apare societatea de acțiuni pentru care nu este posibilă transmiterea bunurilor în administrare, deoarece este interzis prin lege. Este necesar completarea legii cu prevederi ce țin de concesiune ca formă de gestiune.

Proiectul de lege este completat cu un articol nou „Regimul juridic al sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare” care, reglementează regimul juridic și dreptul de proprietate al bunurilor aferente furnizării/prestării serviciului, precum și delegarea gestiunii serviciului urmărind creșterea performanței, eficienței și eficacității prin îmbunătățirea calitativă a serviciului public furnizat/prestat în vederea maximizării bunăstării individuale a consumatorilor. Delegarea gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare are ca scop îmbunătățirea eficienței

serviciului, deoarece acestea trebuie să facă față incertitudinilor și schimbărilor rapide, care au loc în cadrul mediului intern organizațional cât și presiunilor mediului extern social-politic, economic, investițional și juridic.

Modificările și completările făcute în proiectul de lege nu prevede o perioadă restrânsă de implementare și nici sancțiuni de neaplicare în termen a acestora. Astfel, eventualele costuri financiare și temporale aferente aplicării prevederilor legii, ce ar putea fi suportate de un număr redus de agenți economici vor fi minime.

6. Implementarea și monitorizarea (se completează pentru analiza complexă)

Implementarea prevederilor din proiect va fi realizată de Ministerul Mediului și ANRE, care vor elabora propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu legea nouă, vor aduce actele normative în concordanță cu legea nouă și vor asigura elaborarea proiectelor de acte normative necesare pentru implementarea prevederilor legii noi.

Ministerul Mediului va organiza seminarii și ateliere de lucru de explicare a avantajelor măsurilor propuse. De asemenea, Ministerul Mediului, prin intermediul experților externi contractați prin intermediul proiectului “Consolidarea cadrului instituțional în sectorul de apă și sanitație din Republica Moldova (Faza 01)”, va organiza misiuni de asistență pentru operatori și autorități locale pentru implementarea măsurilor prevăzute de lege.

Realizarea implementării și monitorizării va fi evaluată în continuare de către Ministerul Mediului fără implicarea unor costuri suplimentare.

7. Consultarea

Urmare a monitorizării implementării Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, pe parcursul anului 2015, a fost inițiată modificarea și completarea legii de către membrii grupului de lucru creat prin Ordinul Ministrului Mediului nr.72 din 20.07.2015.

La data de 26.02.2016, pe pagina web a ministerului a fost plasat anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege.

Pentru consultări publice, la data de 06.04.2016, a fost plasat proiectul actului normativ, fiind examinat de Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Economiei, Agenția Națională pentru Reglementări în Energetică, SA „Apă-Canal Chișinău”. Urmare a avizelor la proiectul de act normativ în decembrie 2016 a fost organizat audieri publice cu participarea instituțiilor de resort precum și alte părți interesate.

Au fost realizate consultări și discuții bilaterale cu următoarele entități în pe parcursul lunii aprilie 2017: Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Economiei, Agenția Națională pentru Reglementări în Energetică, SA „Apă-Canal Chișinău”, Asociația „Moldova Apa-Canal” (AMAC) și Asociația Patronală a Serviciilor Publice (APSP).

De asemenea a mai fost realizata o serie de consultări și discuții bilaterale cu următoarele entități în luna mai 2017: Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Economiei, Agenția Națională pentru Reglementări în Energetică, SA „Apă-Canal Chișinău”, Asociația „Moldova Apa-Canal” (AMAC) și Asociația Patronală a Serviciilor Publice (APSP).

Astfel, proiectul de lege a fost completat cu propunerile instituțiilor menționate și plasat pe pagina web a ministerului pentru consultări repetate împreună cu proiectul de analiză preliminară a impactului de reglementare, la data de 00 iunie 2017, la compartimentul Transparență decezională/Proiecte în discuție împreună cu tabelul de sinteză și proiectul AIR.

Anexe

